

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stop. peti-vrstni
maloglasni po 154
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 1 Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
2. Pr. večjem D
naročilu popust
Izide ob 1. zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopljah ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nehranljivo
pismo se ne sprejema, v uredništvu
telefon št. 2050, uradno št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopljah ulici št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Redukcija ministrstev

Kar je preje redno skoraj vsaka vlada ob svojem nastopu obljubovala, toda nikdar izvršila, to je se sedaj uresničilo in Jugoslavija je vendar enkrat rešena ministrske hipertrofije. Že v te ugotovitvi je prvi veliki pomen izvršene redukcije ministrstev.

Sicer ne bo ta redukcija čez noč prinesla posebnih prihrankov, kar so v Jugoslaviji ministrske plače tako nizke, da bi jih marsikak ravnatelj v privatnem podjetju odklonil kot prenizke. Tudi ni pričakovati, da bi mogla ministrska redukcija v kratkem povzročiti tudi večjo redukcijo uradništva, ker se z redukcijo samo niso tudi zmanjšali posli, ki jih je treba izvršiti in ker tudi še ni uveden nov upravni sistem, k bi tudi pri znatno manjšem številu uradništva jamčil za nemoteno funkcioniranje uradov.

Kljub temu pa vendarle vsa Jugoslavija z vso iskrenostjo pozdravlja izvršeno redukcijo, ker vidi v njej jasen dokaz, da se bo reforma pričela pri glavi. Baš tak dokaz pa je bil Jugoslaviji že davno potreben. Koliko koristnih predlogov, koliko nujnih reform je bilo v teh desetih letih Jugoslavije predlaganih, pa vsi ti predlogi, vse te reforme so obvisle v zraku, ker nikar ni bilo poguma, da bi se poseglo tudi na najvišja mesta. Danes je ta pogum tu in zato pozdravlja vse izvršeno redukcijo ministrstev, ker je prepričano, da je s tem že storjen prvi odločen korak za zboljšanje naše uprave.

To prepričanje pa trdno potrjuje tudi novi zakon o vrhovni državni upravi, ker je z njim že storjen prvi začetek za poenostavljenost naše uprave. Ne bo več treba za eno državno zgradbo letati po treh ali tudi več ministrstvih, temveč po stroki sorodni posli se bodo reševali le v enem ministrstvu. S tem bo ustvarjen jasen pregled izvršenih del, s tem se pa bodo avtomatično tudi pocenili stroški. Čim dalje pa bo to poenostavljenost uprave trajala, tem večji bodo njegovi dobri rezultati in ne bo dolgo, ko bo sedanja redukcija ministrstev povzročila zboljšanje uprave na vsej črti.

Nad vse velike važnosti pa je izvršena redukcija ministrstev tudi za naš ugled v svetu. Da smo imeli mi več ministrstev ko marsikatera velesila, je bil vendar prekricež dokaz, da se ne razumemo na državno upravo. Pri tem je čisto postranskega pomena, če so bila nekatera naša ministrstva mnogo manjša, ko pa so razni oddelki v ministrstvih velesil, kajti kljub temu je ostalo neizpremenjeno dejstvo, da smo imeli za našo državo preveč ministrstev.

Zato bo tujina sprejela vest o redukciji ministrstev kot prvi in nedvomen znak, da se je pričela naša notranja konsolidacija in da je volja po tej konsolidaciji tako močna, da se upa seči tudi po tako kočljivi točki, kakor je redukcija ministrstev. Na vse zadnje ni bila težava v tem, katera ministrstva se naj odpravijo, temveč težava je bila vedno le v osebnih vprašanjih, kako ustreči vsem ministrskim kandidatom, če pa se zmanjša število ministrstev. In da te težave danes ni več, je pač najveselejša stran nove redukcije.

Zlasti razveseljuje pa je, da se je tudi takoj pričelo z likvidacijo odvisnih ministrstev. V prejšnjih časih smo bili vajeni, da je tudi likvidacija tako pomembnega ministrstva kakor je bilo ministrstvo za izenačenje zakonov, trajala več ko leto dni. Tudi te slabe navade je konec in takoj z objavo novega zakona o vrhovni državni upravi se je tudi začela njegova realizacija.

Največjega pomena za dobro funkcioniranje naše uprave je izvršena redukcija ministrstev, toda največjega pomena je njen moralni efekt. Vsak državljani Jugoslavije je vedel že leta dolgo, da imamo preveč ministrstev in da je treba njih število zmanjšati. Nikdar pa ni mogel doživeti, da bi ta osnovna resnica postala tudi meso. Ni čuda, če so ljudje začeli izgubljati vero, ko pa so videli, da se ne izvede niti najbolj jasna stvar. In ker tega niso mogli razumeti, so bili mnjenja, da odločujejo sebični in nelepni oziri in njih vera je izginila skoro popolnoma. Mahnili so na vse, živeli so le svojemu poslu, idealizem pa je postal samo smeten in nepotreben balast.

V tem pa je bil vzor vsega zla, kajti brez idealizma ni nobenega napredka in ni nobene poštenosti. Tvoja sila naroda se kaže v njegovem idealizmu in tega bi skoraj zapravili, ker se ni mogla izvesti nobena stvar, ki je segala tudi v vrhove.

Sedaj je to drugače in v tem je glavni pomen izvršene redukcije. Kar je odveč, mora odpasti, kar nasprotuje poenostavljenju uprave, se mora umakniti in naj gre tudi za naj-

Priprave za redukcijo ministrstev

Likvidacija reduciranih ministrstev - Dr. Štampar, pomočnik ministra za soc. politiko in narodno zdravje? - Glavno železniško ravnateljstvo bo odpravljeno - Kompetenca oblastnih ravnateljstev bo razširjena - Vprašanje drugih glavnih direktij že odloženo

Belgrad, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Zakon o vrhovni državni upravi, ki je dobil kraljevo potrditev v nedeljo, bo jutri razglašen v »Službenih novinah«. Ker se s tem zakonom ukinjajo ministrstva za vere, zdravstvo, pošto in agrarno reformo, so ministri Alaupovič, Krulj in Kumanudi uredili še zadnje stvari v svojih ministrstvih. Dr. Alaupovič se je s svojim uradništvom skupno fotografiral. Zanimivo je, da je dr. Alaupovič bil prvi in poslednji minister za vere.

Glede spajanja ministrstev so se danes vršile potrebne priprave. V ta namen so se v teku današnjega dne vršile konference med pristojnimi ministri. Tako je bil minister Savkovič dalje časa pri ministru Srskiču. Razgovarjala sta se posebno o načinu, kako naj se gradbeno ministrstvo spoji s pošto. Dalje časa sta se razgovarjala minister Savkovič in podpredsednik vlade Uzunovič. Pri ministru za socialno politiko dr. Drin-koviču je bil dalje časa na referatu načelnik zdravstvenega ministra dr. Štampar. Nekateri so spravljali ta obisk v zvezo s tem,

da bo dr. Štampar imenovan za pomočnika skupnemu ministrstvu za socialno politiko.

Vsekakor se bo po redukciji ministrstev izvršilo tudi upokojenje. Nato se bo začelo z redukcijo posameznih oddelkov. Predsednik vlade bo izdal podrobno naredbo o formiranju glavnega ravnateljstva, oziroma ravnateljstev po različnih ministrstvih.

Kakor je sedaj položaj, se bo glavno železniško ravnateljstvo ukinilo. Pri poštenem ministrstvu, ki se bo združilo z gradbenim ministrstvom, pa bo ravnateljstvo ostalo. V tej uredbi se bo odločilo, katera ministrstva dobijo pomočnika, in sicer prvega, in katera navadnega pomočnika. Nato se pričakuje splošna preosnova državne uprave.

Novi zakon o vrhovni državni upravi pooblašča ministrskega predsednika, da z uredbo podpisuje posamezne organizacije v ministrstvih. Te uredbe so že pripravljene. V dosedanjih resorih bo ta uredba napravila velike spremembe. Ena izmed največjih sprememb bo ukinitve glavnega železniškega ravnateljstva. Ta ustanova je bila poleg ministrstva samega in je tvorila posebno vrhovno

instanco, ki je izvrševala gotove akte neodvisno od ministrstva. Tako n. pr. ali naj se posamezni vlaki ukinejo ali na novo uvedejo, je spadalo pod kompetenco glavnega ravnateljstva, čeprav spada to med glavne točke prometnih razmer. Izvršile so se spremembe, za katere minister ni vedel, je pa zanje odgovarjal pred parlamentom in drugimi činitelji. Glavno ravnateljstvo je imelo izključno pristojnost pri nabavi železniškega materiala. Posamezniki pa so se obračali na ministra za posredovanje. Oblastna ravnateljstva bodo dobila večjo pristojnost.

Kaj bo z glavnimi ravnateljstvi v finančnem, gozdarsko-rudarskem in kmetijskem ministrstvu ter vodnim ravnateljstvom, ki bo spadalo pod gradbeno ministrstvo, o tem se je sicer že odločilo, vendar pa ni javnost dobila nobenega obvestila. Čujemo, da je pri glavnem ravnateljstvu odločeno osebje že upokojeno. V okviru zakona o vrhovni državni upravi, bo vsako ministrstvo izdalo naredbo o preosnovi svojega resora. S to preosnovo se bo nadalje določilo, kateri oddelki se bodo ukinili, oziroma spojili.

Novi zakoni pred Zakonodajnim svetom

Seje zakonodajnega sveta odgodene - Predloženi bodo zakoni: invalidski, občinski državljanski in o civilnem pravnem postopku

Belgrad, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Vrhovni zakonodajni svet, ki bi se imel sestati 4. aprila, se bo sestel pozneje. Njegove seje se bodo sklicale pisмено. Pred VZS bi moral priti zakon o vrhovni državni upravi. Ker pa se je hotelo, da bi se sprejel ta zakon že pred tem rokom skupno s proračunom, je bil izdan brez sodelovanja VZS.

V VZS se pripravlja uredba o odpiranju in zapiranju trgovin. V teku jutrišnjega dneva bo minister za soc. politiko poslal uredbu v

pregled ministrskemu predsedniku in pravosodnemu ministru Srskiču. Nato se bo predložila VZS. Glede invalidskega zakona smo zvedeli, da je tudi ta v končni redakciji pred ministrom Drinkovičem, ki ga bo v teh dneh poslal ministrskemu predsedniku in pravosodnemu ministru. V pravosodnem ministrstvu se dela na tem, da se izvrši redakcija občega državlanskega zakona in pa zakona o civilnem pravnem postopku.

Upokojeni in reducirani diplomati

Belgrad, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Vpokojeni so v zunanjem ministrstvu: bivši poslanik v Bernu Jovan Marković, dr. Smolaka, bivši poslanik v Madridu, bivši poslanik v Angori Tadić, naš poslanik pri Vatikanu Ješa Simić, načelnik ministrstva Dimitrije Tucović, načelnik Milan Todorović, generalni konzul v Milanu Bojevič, generalni konzul v Carigradu Trajan Živković, tajnika Dušan Stojanović in Tomašević.

Belgrad, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Na predlog komisije, ki je izvršila redukcijo uradništva v zunanjem ministrstvu, so reducirani: Miloš Ivković, generalni konzul v Rimu, Stojan Gavrilović, tajnik v Bernu, Todor Ristić in Dušan Gjorgjevič, tajnika v zunanjem ministrstvu. Skupno je reduciranih 28 uradnikov zunanjega ministrstva.

100 prostih mest za pravnike

Belgrad, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Notranje ministrstvo je izdalo poziv na diplomirane pravnike, da ima prostih okrog sto mest, za katera naj vložijo prošnje na notranje ministrstvo. Ministrstvo opozarja diplomirane pravnike, da bodo v upravno-policijski službi iste doklade, kot v sodni.

Podelitev pogodbenih pošt

Belgrad, 2. apr. (Tel. »Slov.«) Pogodbene pošte so dobili: v Železnikih Antonija Černe, v Gorjah pri Bledu Pirc Angela, v Toplicah pri Novem mestu Alojzija Perko, pri Veliki Nedelji Hren Valerija, v Št. Vidu pri Stični Ivan Lužar, v Višnji gori Vladimir Zupančič, v Moravčah Janez Jamšek.

višjo instanco. Pod zakon potrebosti spada vse in tudi ministrstvo. V tem moralnem učinku je tudi ravnokar izvršena redukcija najpomembnejša in zato je tudi bila v vsej Jugoslaviji pozdravljena najiskrenejše.

Smo na dobri poti in to ve danes vsa kraljevina.

Nova organizacija vrhovne državne uprave

V nedeljo je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o vrhovni državni upravi. Najvažnejša njegova določila so:

Odpravljajo se ministrstva za vere, agrarno reformo, pošte in narodno zdravje — ter se združijo z justičnim, odnosno kmetijskim, gradbenim in socialnim ministrstvom. Slednje se bo v bodoče imenovalo ministrstvo za narodno zdravje in socialno politiko. Vseled te redukcije sta bila stavljeni ministra dr. Krulj (nar. zdravje) in dr. Alaupovič (vere) na razpoložanje. Kmetijski minister dr. Frangeš je bil obenem tudi vodja ministrstva za agrarno reformo in zato tu ne bo osebnih sprememb. Dr. Kumanudi pa je postal minister brez portfelja in je še nadalje zastopnik zunanjega ministra.

Novi zakon natančno določa delokrog posameznih ministrstev. Vse važnejše določbe o tem je že objavil »Slovenski list« zato jih tu ne ponavljamo.

Važna so tudi določila o delokrogu ministrskega sveta in zlasti še določbe o ministrski odgovornosti. Posebno važen je čl. 19., ki se glasi: Ministrova odgovornost za slučaje, kaznive po kazenskem zakoniku, ne zmanjša odgovornosti podrejenih organov, če so izvršili nepravilno ministrovo naredbo ali pa mu kot referenti podali nepravilno poročilo in ga s tem zavedli na napačno pot.

Ministre obtoži kralj in obtožbo sodepiše ministrski predsednik. Sodi pa posebno državno sodišče, obstoječe iz treh državnih svetnikov in treh kasacijskih sodnikov, ki jih imenuje kralj. Sodi v smislu čl. 17. zakona o kraljevi oblasti. V gotovih primerih sme obtoženi minister kakega sodnika tudi odkloniti. V slučaju krivde se obsodi minister z zaporom do petih let, če pa spada kaznivo dejanje pod kazenski zakonik, tedaj po določilih kazenskega zakonika. Minister je tudi dolžan povrniti vso škodo. Razsodba državnega sodišča je takoj izvršna in se takoj sporoči predsedniku ministrskega sveta, ki jo izvede.

Vseled redukcije ministrstev bo tudi reduciranih nekaj nameščencev, zlasti dnevničarjev.

Vlom v blagajno zagrebske oblasti

Zagreb, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Med velikonočnimi prazniki je bilo vlomljeno v blagajno zagrebske oblasti. Ko je prišel jutraj hišnik v uradne prostore, je našel razbito blagajno, ki je bila prazna. Takoj je obvestil šefa urada, ki je vlom prijavil policiji. Vlomilci so odnesli denarne papirje in 20.000 Din gotovine. Pri blagajni so pustili inozemske časopise, iz česar se sklepa, da so bili tuji. Ker se v uradu med velikonočnimi prazniki ni uradovalo, se ne da ugotoviti, kdaj ravno se je vlom izvršil.

Olajšave bolgarski izvozni trgovini

Belgrad, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Izvoz bolgarskih jaje se je dosedaj izogibal naše države. Do 60 odst. je šel po Donavi. Posebno Madjarska, Avstrija in CSR so na ljubo temu izvozu zgradile posebne ladjice, da so tako vzele izvoz tega bolgarskega blaga v zakup. Da bi se Bolgarija pri izvozu jaje glede tranzita pritegnila tudi na našo državo, je prometno ministrstvo odredilo za tranzit bolgarskih jaje 30 do 40 odst. popusta od bolgarske meje do avstrijske oziroma madjarske. Če se vzame, da je tarif na jajca precej visok, potem je na dlani, da bo naša železniška uprava s tem dvignila železniške dohodke.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. aprila.

Za graški velesojem od 31. avgusta do 8. septembra je dovoljen 50% popust na železnice.

Nova pošta in brzojav se s 1. aprilom otvori v beljski Dobravi. Pomožna pošta v Dobrovi pri Jesenicah se zatvori.

33 slušateljev geografskega instituta na Dunajski visoki šoli pride v našo državo. Tu bodo bivali 20 dni. Obiskali bodo Bosno in Hercegovino ter južno Srbijo.

Zagrebske vesti

Zagreb, 2. aprila.

Zagrebskega nadškofa dr. Bauerja je večeraj obiskal minister dr. Drinković. Ta obisk je v zvezi z nameravanjem prihodom Nj. Vel. kralja v Zagreb, kjer bo nadškofov gost v škofjskem dvorcu v Brezovici.

Meniga, ki je izpuštil komuniste je bil danes obsojen na 6 mesecev zapore. Proti obsodi je vložil ničnostno pritožbo.

Novi policijski ravnatelj v Zagrebu. Dosedanji policijski ravnatelj Vragović je danes predal posle novoimenovanemu policijskemu ravnatelju dr. Janku Bedekoviću.

Na Sušaku je umrl letargovec Franjo Duboković, podpredsednik Jadranske plovbe.

Nova romunska rudarska politika

Industrijski in trgovinski minister Madgearu je predložil pred dnevi romunskemu parlamentu zakonski načrt, ki izpreminja Bratianov rudarski zakon z dne 4. junija 1924. Novi zakonski načrt bo še nadalje varoval interese narodnega gospodarstva in ostane tudi ustavno načelo nacionalizacije naravnih bogastev dežele v veljavi, toda tujemu kapitalu daje možnost, da se udeležuje na petrolejskih podjetjih.

Zakon iz leta 1924. je imel namen onemogočiti tuji kapital v rudarski industriji ter je skušal ustvariti poseben tip romunskih rudarskih in petrolejskih podjetij z nominalnimi delnicami. Nadalje je bil pogoj za obstoj teh akcij, da mora biti 60% kapitala v rokah romunskih državljanov, vodstvo podjetij pa čisto romunsko. Novi zakonski načrt te določbe spreminja in predvideva enako udeležbo tujega kapitala, kar je utemeljeno v splošnem zakonu gospodarskega medsebojnega življenja narodov. Tujim kapitalistom se dovoljuje prsta izbira oseb na zaupnih mestih (kot generalni ravnatelj, administrativni in tehnični ravnatelji) in si smejo tudi od ostalega osebja eno četrtino prosto izbrati. Tri četrtine višjega in nižjega osebja pa mora biti romunsko.

Ta novi zakonski načrt je predložila vlada, ker je mnenja, da more pri dvigavanju naravnih zakladov doseči sodelovanje mednarodnih organizacij za prodajo petroleja le, če postopa na enak način s tujim ko z domačim kapitalom. Novi zakonski načrt pomeni zato popolno opustitev Bratianove nacionalistične rudarske politike, ki je imela samo ta rezultat, da je povzročila največje nerazpoloženje tujega kapitala do Romunije.

Ostala osnovna načela nove rudarske državne politike so: 1. natančna določitev lastninske pravice države do pravic pridobljenih od zasebnikov; 2. čim skorajšnja organizacija katastra, da se nehajo sleparije pri podeljevanju koncesij v petrolejskem ozemlju, od česar je imela država veliko gospodarsko in moralno škodo; 3. čim večje izkoriščanje naravnih zakladov; 4. svoboda v zunanji trgovini z odpravo kartelov in 5. osiguranje zadostnih količin za domačo uporabo. Vse obstoječe cevne napeljave pa postanejo last države in bodo od države upravljane.

Važne so določbe glede izvoza nafte, ki je bil preje prepovedan. Sedaj se izvoz nafte dovoljuje, očiščenje nafte pa se mora izvršiti doma, razen če celotna produkcija presega kapaciteto domačih rafinerij, ki so vse nedržavne. Namen te določbe je modernizirati obstoječe rafinerije, obenem pa preprečiti, da bi se morala nafta prodajati domačim rafinerijam za naravnost smešno ceno, kar se je sedaj dostikrat dogajalo.

Novi zakonski načrt skuša tudi odpreti romunskemu petroleju donavno pot v srednjo Evropo in na zapad.

Nova so tudi določila glede najdbe in izkoriščanja novih ležišč. Vse petrolejsko ozemlje se razdeljuje v tri kategorije s »sigurnimi«, »verjetnimi« in le »možnimi« ležišči.

Koncesije za najdbo ležišč dobe le družbe in posebne nagrade in ugodnosti naj povečajo njih vnemo.

Koncesije za izkoriščanje rudnikov in ležišč dobe tako romunske ko tuje družbe, če so zadostile predpisanim formalnostim.

Ze preje pridobljene pravice spoštne novi zakonski načrt. Petrolejske družbe, ki so delovale v letu 1928. v Romuniji, se dele tako-le: 15 družb, ki imajo ležišča in rafinerije, razpolaže z efektivnim kapitalom od 6.288 milijonov levjev; 55 družb, ki ima le ležišča, ima kapital od 4.456 milijonov levjev; 10 družb, ki imajo le rafinerije, s kapitalom 538 milijonov; 8 družb le na redevenčni podlagi s kapitalom 108 milijonov in 4 družbe samo za prodajo nafte in njenih derivalov s kapitalom od 80 milijonov 300.000 levjev. Skupno 92 družb s kapitalom od 11.409 milijonov levjev.

Ves ta kapital pa je v rokah: 37% vse produkcije kontrolira domači romunski kapital, 26% angleški, 15% holandski, 12% belgijski, 9% francoski in 6% ameriški.

Produkcija se je po vojni zelo povečala. Dočim je znašala l. 1918. le 868.611 ton, je znašala deset let kasneje že 4.256.000 ton.

Gospodarski krogi upajo, da bo novi zakon zelo poživil romunsko petrolejsko industrijo in da bo sedaj moč dosegati tudi sodelovanje tujega kapitala v petrolejskih podjetjih.

Bolgarija prizna Sovjete

Sofija, 2. apr. (Tel. »Slov.«) Na prošnjo lastnikov bolgarskih posestev, ki so bila v Rusiji zaplenjena, da bi vlada intervenirala, je odgovoril bolgarski zunanji minister Burov, da zaenkrat ne more ničesar ukreniti, vendar pa sedanje razmerje s Sovjetsko Rusijo ne bo trajalo večno in potem bo vlada lahko nastopila za interese oškodovanih bolgarskih lastnikov. Ta izjava zunanje ministra napravlja vtis, da se misli v kratkem času vzpostaviti odnose med Rusijo in Bolgarijo.

Novosadska vremenska napoved: Oblačno. Zmerni vetrovi v raznih smereh. Ponekod bo nekoliko deževalo. Temperatura se ne bo spreminila.

Slovanski tisk v Italiji zopet dovoljen

Pod uredništvom dr. Besednjaka so pričeli izhajati: „Novi list“, „Istarski list“ in „Družina“

Gorica, 2. aprila.

V četrtek je izšel v Gorici slovenski tednik »Novi list«; list ima obliko ljudskega glasila. Pisan je v katoliškem duhu, je pa izključno informativnega značaja. Tudi v Gorici izide »Istarski list«, tedensko glasilo istrskih Hrvatov. Kot mesečnik je izšla »Družina«. Naslovno stran je umetniško narisal Tone Kralj. Odgovorni urednik teh edinih slovanskih publikacij v Italiji je dr. Engelbert Besednjak, bivši poslanec v italijanskem parlamentu.

Na uvodnem mestu priobčuje dr. Engelbert Besednjak:

»S pričujočo številko »Novega lista« se pojavlja po večmesečnem presledku spet slovenski časnik v deželi. Našemu omikanemu ljudstvu je bilo hudo, da ni moglo več zasledovati domačih in tujih dogodkov. Čutilo se je

prikrajšano v svoji potrebi po izobrazbi, zadelo v svojih gospodarskih koristih. O tem stanju smo poročali po ukinjenju slovanskega tiska v Rim in obrnili nanj pažnjo osrednje vlade. G. Mussolini je uvidel in se odločil, da dovoli Slovincem en mesečnik in en tednik in ravnotako en tednik Hrvatom.

Sedaj imamo zopet svoje glasilo, ki ga je treba veselo širiti. V trenutku, ko sprejemam glavno in odgovorno uredništvo »Novega lista«, pozivam zato naše može in fante, naše žene in dekleta, da segajo pridno po njem in ga zanesejo v slednjo našo hišo.

Z dovolitvijo izhajanja slovanskih in hrvatskih listov, ki so bili lani v veliko preseñeñenje in žalost ustavljeni, je ekselencija gospod šef italijanske vlade pokazal umevanje kulturnih potreb in želja državi vedno zvestih in lojalnih državljanov slovanske narodnosti.

Ženevski protokol pred parlamentom

Venizelos toplo priporoča sprejem - Grčija proti odlaganju plačila reparacij - Bolgarija plačala polovico obroka

Atene, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) V grški poslanski zbornici so danes zvečer poslanci Caldaris, Kafandaris in Papanastasiu priporočali vladi, naj odločno odkloni odgoditev plačila bolgarske vojne odškodnine, in so kritikovali pristransko stališče Chamberlaina v Ženevi na korist Bolgarske. Venizelos je v svojem odgovoru naglašal, da obstoja za Grčijo brezpogojna zveza med bolgarskimi plačili in izpolnitvijo pogodbe, ki sta jo sklenila Kafandaris in Molov. Grčija plačuje vsako leto za vojne dolgove skoro milijon funtov, dobiva pa samo 8 milijonov mark od Nemčije. Avstrija, Madjarska in Bolgarska niso plačale ničesar. Grčija mora odločno zahtevati pri bivših zaveznikih pravičnost. Na Venizelosa nikakor ne vpliva sovražno čustvo proti Bolgarski. Med drugimi bi bila možna tudi taka rešitev, da bi se kaka velesila odrekla enemu delu reparacij, ki jih plačuje Nemčija, da bi se potem porabila na korist Grčije. Poslanska zbornica je Venizeloso izjavo vzela na znanje z odobravanjem. Nato je Venizelos predložil pred kratkim parafirane protokole med Grčijo in Jugoslavijo o Solunu in toplo zagovarjal sprejem protokolov. S tem je Grčija zopet prišla do prisrčnih

odnošajev, ki so obstojali pred odpovedjo zveze z Jugoslavijo l. 1924. Nova pogodba nima osti proti nobeni drugi državi, ravno tako kakor tudi ne grško-italijanske pogodba. Končno je izrazil željo, da bi kmalu sledili grško-turška in grško-bolgarska pogodba.

Sofija, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Kakor je znano, je bolgarska vlada že pred več meseci poslala reparacijski komisiji prošnjo, da se odgodita dne 1. aprila in 1. oktobra zapadajoča bolgarska obroka reparacij, in sicer radi škode, katero je napravila potresna katastrofa, radi katere so samo državni objekti poškodovani za 1 milijardo levjev. Vlada je pred več tedni poslala v Pariz poročilo, in sicer na pobudo reparacijske komisije. Ker doslej ni še prišla končna odločitev, je Bolgarska danes nakazala polovico zapadlega obroka, posebno, ker se je doznalo neoficijno, da se bo odgodila samo polovica obroka. Anglija in Italija sta pristali na to že pred delj časom, dočim se Francija temu brani, posebno radi stališča Grčije, in po tukajšnjemu mnenju tudi zato, da se razbije grško-italijansko prijateljstvo. Bolgarsko plačilo je napravilo v diplomatskih krogih velik vtis.

Potovanje kralja Borisa

Rim, 2. apr. (Tel. »Slov.«) Bolgarski kralj Boris se nahaja sedaj v Nemčiji radi svoje bolezni v ušesu, katero zdravi zdravnik specialisti. Nahaja se pri svoji sestri, vojvodinji Würtemberški. Kakor poroča »B. Z. am Mittag«, namerava kralj oficijelno obiskati Berlin, Bruselj, v Varšavi maršala Pilsudskega in v Prazi predsednika Masaryka.

Sestanek med Chamberlainom in Mussolinijem

Rim, 2. aprila. (Tel. »Slov.«) Ob priliki Chamberlainovega obiska svoje soproge, ki se mudi v okolici Florence, sta se sestala tam na velikonočni ponedeljek Chamberlain in Mussolini. Mussolini je obiskal Chamberlaina z avtomobilom. Po polurnem privatnem razgovoru je Mussolini priredil Chamberlainu zajtrk in se poluradno poročal, da sta oba državnika pri tem razpravljala o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu in pri tem dosegla glede presoje teh vprašanj popolno soglasnost.

Sv. oče odredil molitve za Rusijo

Rim, 2. apr. (Tel. »Slov.«) Papež je odredil, da se v cerkvi Male sv. Terezije v Lisieuxu vsak dan molí posebna molitev za Rusijo, za božjo pomoč, da se ublaži moralna propast v centralni Evropi in severni Aziji. V molitvi je rečeno: »Vsi oni, ki hočejo tam ohraniti svojo krščansko vero, so dan na dan izpostavljeni najhujšemu preganjanju. Izpostavljeni so sistematično lakoti, strašnim boleznim, dolgemu mučenju sredi megle in ledu v temni ječi, kjer ni konca kazni.«

Gajdov proces

Praga, 2. aprila. (Tel. Slov.) Danes se je nadaljevala razprava proti bivšemu generalu Gajdi in njegovim tovarišem radi udeležbe pri sačavski aferi. Med pričami, ki so bile zaslišane, je bil tudi bivši general ukrajinske vojske Horbanjuk, ki je izjavil, da je imel po naročilu Gajde odposlati pisma v München in na Poljsko. Zelo obtežljivo je govorila proti Gajdi priča stražnik Černušak.

Šahovski turnir. Od 5. avgusta do 5. septembra se hoče prirediti v Karlovih Varih šahovska igra svetovnih mojstrov, na katero bodo povabili 20 do 24 mojstrov, med njimi Capablanca, Rubinsteina, Niemcoviča, Spielmanna, Šamischja, dr. Tartakowerja, Bogoljubova, dr. Trebala in Ilga. Z dr. Aljechinom in dr. Laskerjem se še vrše pogajanja.

Borbe v Mehiki

Newyork, 2. apr. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča mehiška vlada, so vladne čete severne armade pod generalom Almazanom po silno ljutih bojih zavzele glavni stan vstašev, mesto Jimenez. Vstaši so se zakopali v močnih jarkih in se branili s strojnimi puškami in letali. Na velikonočni ponedeljek opoldne so vladne čete v boju moža proti možu zavzele mostišče, potem pa so morale v mestu samem napadati barikado za barikado. Vstaši so streljali s streh in cerkvenih stolpov, dočim jim je pomagalo prebivalstvo, ki se je zabarikadiralo v hišah in kleteh. Sele ob solnčnem zahodu se je vladnim četam posrečilo zavzeti vse mesto. Na cestah je polno mrtvih in ranjenih. Natančno število izrednih velikih izgub na obeh straneh še ni znano. Vstaši so sestrelili eno vladno letalo.

Drobne vesti

Posvetitev novega škofa na Drnaju. Na velikonočno nedeljo je prejel novoimenovani generalni vikar dunajske nadškofije dr. Franc Kamprath škofovsko posvečenje, katero je izvršil knezo nadškof kardinal dr. Piffl z asistenco devetih škofov in v prisotnosti mnogih oficijelnih osebosti.

Kardinal Lucidi umrl. Na velikonočno nedeljo je umrl pred kratkim oboleli kurijski kardinal Lucidi v starosti 62 let. Papež Pij XI. ga je leta 1925 imenoval za kardilana. V kardinalskem kolegiju je sedaj 26 italijanskih in 33 inozemskih kardinalov.

Turčija sprejela Litvinov protokol. Poslanska zbornica je ratificirala pristop Turčije k Litvinovi pogodbi. S tem so Litvinovov protokol ratificirale vse države, ki mejijo na Rusijo.

Ponesrečen polet. Avstralska letalca Smith in Ulm sta bila pri svojemu poletu iz Avstralije v Evropo, še preden sta preletela Avstralijo, prisiljena pristati v neobljudeni pokrajini severozapadne Avstralije. Od tedaj ni o njuni usodi nobenih vesti. Ker tudi na brezžične klice nista odgovorila, se smatra, da se je letalo poškodovalo, upajo pa, da sta letalca še ostala živa. Vlada je storila vse, da se letalca rešita.

Zrakoplov »Graf Zeppelin« bo v štirinajstih dneh nastopil potovanje po Sredozemskem morju. Potovanje v Ameriko je določeno na dan 10. maja.

Boji v Afganistanu. Ob severozapadni indijski meji v okolici Tirata so izbruhnili veliki nemiri radi bojev med tamošnjimi suniti in šiliti. Angleške oblasti se bojijo, da bi se nemiri ne razširili tudi na angleško ozemlje. Iz Pešvarja se poroča, da koraka Aman Ulah s 30.000 možmi iz Kandaharja proti Kabulu ter se domneva, da ga pri tem podpirata Perzija in Rusija.

Naša sladkorna industrija

»Narodna Odbrana« je priobčila v svoji zadnji številki z dne 31. marca t. l. pod gornjim naslovom zanimiv članek, iz katerega priobčujemo izvešček:

Med mnoga nerešena vprašanja naše države spada tudi vprašanje naše sladkorne industrije. Bolje rečeno je, da je to vprašanje rešeno ugodno, toda samo za sladkorne tovarne, ne pa za producente sladkorne pese. Vsaka naša industrija je za svoje izdelke zaščitena z visoko uvozno carino, tako, da jih za toliko lažje prodaja. Naša sladkorna industrija je zaščitena s 3.80 Din za 1 kg kristalnega in 4.40 za 1 kg kockastega in rafiniranega sladkorja. — Vse sladkorne tovarne so kartelirane, mi, konzumenti, pa plačujemo za ves ta znesek sladkor dražje. Razen dveh državnih in one ponesrečene tovarne proizvajalcev pese v Šivicu, so vse tovarne v rokah Čehov in Madjarov, ki so iz naše države v teku 10 let izveleli nad eno milijardo dinarjev zaslužka, milijardo, ki je za našo državo za večno izgubljena.

Toda tudi to bi pretrpeli, ko bi bila ta ogromna škoda vsaj na drugi strani poravnana. Ali niti ena tovarna ni bila na novo zgrajena, naša država sladkorja dosedaj ni izvažala, naše delovne moči v teh tovarnah niso bile zaposlene, cena sladkorne pese se vedno manjša, naša zemlja se izčrpuje in pridelovanje pese ovira naše poljedelstvo, konzumentom sladkorja pa sladkorna industrija letno izvele iz žepa okrog 300 milijonov dinarjev samo z visokimi cenami za sladkor. Uporaba domačega premoga in beraške meze tisočev delavstva pa so edine skromne koristi, ki jih imamo od naše sladkorne industrije. Pa tudi vse plačane carine in davki državi ne presegajo vsote utajenih davkov, ki so bili samo pri eni sladkorni tovarni ugotovljeni v višini 32 milijonov dinarjev. Pasivne državne sladkorne tovarne pa so sladkorni tovarnarji izrabljali le kot ščit in kopje pri lastnih zahtevah.

Takoj je treba začeti tudi pri sladkorni industriji z urejanjem zaščite naših narodnih interesov. Vso politiko s sladkorno industrijo je treba tako spremeniti, da bo od nje imelo največ koristi naše obubožano poljedelstvo, podlaga naše države, tako, kot se to zahteva od vseh sladkornih tovarn sveta.

Kajti, kaj je počela sladkorna industrija z našim poljedelstvom. Odrezke pese je izvažala v Ameriko, mesto da bi jih dala naši živinoreji. Ameriška živinoreja pa je naši zopet konkurirala z nižjimi živalskimi cenami. Z melaso je raje zalagala špiritno industrijo, ki jo je tudi znala dobiti v svoje roke in s tem zopet škodovala kmetu na dveh straneh, kajti škodovala je produkciji špirita iz krompirja in koroze. Niti z odpadki, ki ostanejo pri predelavi sladkorja si ni moglo naše poljedelstvo pomagati, da bi moglo pognojiti svoje izčrpano polje.

Drugo poglavje je cena pese in cena sladkorja. 3 do 3.5 kg kristalnega sladkorja odgovarja pri nas ceni 100 kg pese; po vseh drugih državah in celo v Rumuniji, Avstriji in Italiji pa odgovarja ceni 100 kg pese ceni 5½ do 7 kg sladkorja, to je, da je cena pese dvakrat višja kot pri nas. Ali ni čudno, da zahtevajo naši producenti pese pomoč države. Povsod drugod producenti pese sami regulirajo produkcijo sladkorja, le pri nas to ovira sladkorna industrija.

Zadnji čas je, da se sindikatu proizvajalcev sladkorne pese omogoči izpolnitev njegovih skromnih zahtev. Da so te zahteve res skromne, priča že to, da sladkorna industrija trdi, da more izvoziti iz naše države 2000 vagonov sladkorja, ki bi ga mogla prodati 50% ceneje kot v naši državi. Če ga more v tujini prodati 50% ceneje, ni treba dolgo ugibati, koliko zasluži pri 8000 vagonih sladkorja, ki ga pruda v naši državi. Cene sladkorni pesi se dajo zvišati, ne da bi se dala povišati cena sladkorja.

Tudi predlog za uvedbo zakona za povzdig sladkorne industrije je povsem umešten in izvedljiv. Producenti pese so se opeli na eni lastni tovarni, kjer so jim nasprotniki podtaknili celo ogenj, samo, da jih uničijo. Če je možno, da se nove hiše osvobodijo za 30 let davka in če so se že obstoječe tovarne sladkorja po zaslugi ogromne zaščitne carine že po nekajkrat amortizirale, bo popolnoma v redu, da se tudi nove sladkorne tovarne, prav gotovo pa naše narodne tovarne, zaščitijo in postavijo v isto vrsto z že obstoječimi tovarnami. Kajti vedeti je treba, da je v vseh državah, zlasti v Čehoslovski, po več tovarn, ki jih imajo producenti pese sami v rokah. Naša sladkorna industrija naj dondaj koristi najprej nam in naši državi in nato šele Čehom in Madjarom.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Hladno, izpremenljivo vreme, deloma padavine, v gorah sneg. Južne Alpe: Nestanovitno, začasno višja temperatura, močne padavine. Vzhodni rob Alp. Temperatura še nekoliko nižja, sneg ni izključen.

Kaj bodo nosili gospodje?

Najmodernejša promenadna noša je: pomladanske modne svitile hlače k drugobarnemu saku-u. Hlače ali pa blago v vsaki množini in barvi, najceneje pri trvdki DRAGO SCHWAB, Ljubljana